

MONITOR POLSKI

DZIENNIK URZĘDOWY RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Warszawa, dnia 25 lipca 2025 r.

Poz. 692

UCHWAŁA SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 16 lipca 2025 r.

w sprawie upamiętnienia ofiar w 80. rocznicę Obławy Augustowskiej

W 2025 r. przypada 80. rocznica największej w powojennej historii Polski komunistycznej zbrodni wymierzonej w żołnierzy poakowskiego podziemia niepodległościowego, którzy nie pogodzili się z nową sowiecką okupacją, oraz członków ich rodzin, zamordowanych z rozkazu Stalina na terenie północno-wschodniej Polski. Ta wielka akcja pacyfikacyjna, nazywana dzisiaj Obławą Augustowską, miała na celu złamanie oporu przeciwko podporządkowaniu Polski Związkowi Sowieckiemu i narzuconej siłą komunistycznej władzy. W czasie tej zbrodniczej operacji, przeprowadzonej między 12 a 25 lipca 1945 r. przez Smiersz i Armię Czerwoną wspieranych przez polskie oddziały Urzędu Bezpieczeństwa, Milicji Obywatelskiej oraz 1 Pułk Praski Ludowego Wojska Polskiego, aresztowano ponad 7 tysięcy osób. Obława Augustowska została przeprowadzona już po zakończeniu działań wojennych w Europie. Wielu spośród zatrzymanych nigdy nie powróciło do swoich domów, a wszelki ślad po nich zaginął. Dokładna liczba pomordowanych ani miejsce spoczynku ich doczesnych szczątków nie są do dzisiaj znane.

Bohaterski opór sowieckim żołnierzom w pobliżu jeziora Brożane stawiał oddział dowodzony przez sierżanta Władysława Stefanowskiego „Groma”. Dowódca oraz około 50 jego podkomendnych zostali wzięci do niewoli i zamordowani prawdopodobnie wraz z innymi ofiarami Obławy.

W okresie Polski Ludowej Obława Augustowska i jej ofiary skazane były na zapomnienie. Wiedza o tej zbrodni była przechowywana głównie przez naocznych świadków i rodziny ofiar. Obawiano się represji ze strony polskich władz komunistycznych podporządkowanych Związkowi Sowieckiemu.

Działającemu w latach 80. XX wieku Obywatelskiemu Komitetowi Poszukiwań Mieszkańców Suwalszczyzny Zaginionych w Lipcu 1945 r. udało się ustalić listę około 600 nazwisk osób zamordowanych w Obławie Augustowskiej. Dzięki wysiłkom rodzin zrzeszonych w Związku Pamięci Ofiar Obławy Augustowskiej oraz badaniom rosyjskiego Stowarzyszenia „Memorial” na czele z profesorem Nikitą Pietrowem obecnie wiemy, że liczba zamordowanych – mieszkańców powiatów: augustowskiego, suwalskiego, sokólskiego i sejneńskiego oraz terenów pozostających obecnie poza wschodnią granicą Polski – mogła przekroczyć nawet 2 tysiące osób.

Po przemianach 1989 r. śledztwo wszczęła suwalska prokuratura, a po powstaniu Instytutu Pamięci Narodowej przejął je białostocki oddział Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu.

Aby w pełni poznać skalę zbrodni, potrzebny jest dostęp do rosyjskich i białoruskich archiwów, co w obecnej sytuacji geopolitycznej jest niezwykle trudne, jeśli nie niemożliwe. Być może dopiero przyszłe pokolenia Polaków poznają wszystkie szczegóły tej tragedii.

W ostatnich latach podjęto działania mające na celu godne upamiętnienie Ofiar Obławy Augustowskiej. Jednym z nich jest zakupienie przez Skarb Państwa tzw. Domu Turka w Augustowie – miejsca kaźni, gdzie znajdowała się siedziba NKWD i Urzędu Bezpieczeństwa, z przeznaczeniem na Dom Pamięci Obławy Augustowskiej.

Senat Rzeczypospolitej Polskiej w 80. rocznicę zbrodni potępia oprawców oraz oddaje hołd Ofiarom Obławy Augustowskiej, niezłomnym żołnierzom drugiej konspiracji, którzy po zakończeniu II wojny światowej podjęli heroiczną walkę o prawdziwą niepodległość Polski, oraz ich rodzinom, które przez tyle lat czekają na pełną prawdę i godną pamięć o Obławie Augustowskiej, a także na odnalezienie ciał wszystkich pomordowanych i ich godny pochówek w kraju.

Uchwała podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”.

Marszałek Senatu: *M. Kidawa-Błońska*